

Sørvågen med "Telegraf", 1925.

5 merkeår i norsk telehistorie:

- 1861 Norges første faste fiskeritelegraf, Lofotlinja
- 1906 Nord-Europas første faste trådløse telegraf
- 1908 Norges første faste skips-telegraf (radiotelegrafi)
- 1928 Norges første faste trådløse telefonforbindelse (radio-telefoni)
- 1946 Norges første faste desimeter radiolinjesamband

Lofoten

1946 Norges første faste radiolinjesamband

I 1941 ble tyske styrker i Lofoten angrepet to ganger av de allierte som bl.a. jaktet på tyskernes hemmelige Enigma koder. Under Lofotraidet 2. juledag ble masta ved Sørvågen Radio sprengt ned.

Tyskerne hadde under krigen også utviklet "bredbånd" - radioforbindelse (for desimeterbølger) - som gav rask og sikker sending. Det norske Telegrafverket overtok en del av det tyske Telefunken-utstyret (desimetersett) og etablerte i 1946 Norges første sivile radiolinje, mellom Sørvågen-Værøy og Sørvågen-Røst.

Staben ved "Telegraf", 1947.

Museets hovedtema: Den tekniske, sosiale og kulturelle utviklingen som fulgte av telegrafens etablering i Lofoten - med særlig vekt på kvinnenes betydning og rolle.

Innhold: Utstillinger, fotogalleri, kultursti og studierom med arkiv i restaurert telegrafbestyrer-leilighet.

Velkommen!

Desimetersett.

Sørvågen 1860-70.

Masta på Sørvågen 1903.

Web: www.lofoten-info.no/telemuseum/
 Postadresse: 8392 Sørvågen, Lofoten
 Telefon: 76 09 14 88

NORSK TELEMUSEUM

Torsk, telegraf og telefon

LOFOTEN

Vi kan gjerne undres over at det i vårt steinete langstrakte land i Europas utkant kan tilbys teletjeneste av fremste klasse. Og mange vil spørre seg hvorfor det på Sørvågen vest i Lofoten - i Norges kanskje mest vilde og forrevne klippelandskap, ble skrevet særdeles viktige kapitler i norsk og europeisk telehistorie.

Eller kan nettopp denne utilgjengelige naturen forklare hvorfor Norge i dag er blant de fremste i verden innen teleteknisk utvikling?

Sørvågen telegrafstasjon og Sørvågen Radio har fått stor oppmerksomhet gjennom vår 150 år lange telehistorie.

1861 Norges første fiskeritelegraf

I 1859 skrev oppsynssjef Motzfeldt i sin beretning om Lofotfisket at utbyttet ville ha blitt 25% større om telegrafledningen hadde blitt lagt ut til fiskeværerne. Stortinget bevilget penger til en egen telegraflinje for Lofoten. I 1861 stod Lofotlinja ferdig - sjøkabler og landlinjer på 170 km utgjorde landets første telegraflinje utenom hovedtelenettet. Ni fiskevær hadde nå fått telegrafisk forbindelse med hverandre i lofotsesongen: Skrova, Brettesnes, Svolvær, Ørsvåg (flyttet til Kabelvåg i 1862), Henningsvær, Steine, Ballstad, Reine og Sørvågen.

Fiskere på lofohavet, 1910.

1906 Nord-Europas første trådløse telegraf

Italieneren Marconi oppfant trådløs telegrafi i 1895. I 1902 fikk Sørvågen besøk av en ingeniør fra telegrafstyret. Han vurderte forholdene der og forlot stedet i visshet om at det gikk an å sette Røst og Værøy i trådløs forbindelse med Sørvågen, dvs med

Prospektkort fra 1906.

Lofoten og landet for øvrig. Prøvene i 1903 gikk over all forventning, og den 1. mai 1906 kunne den trådløse forbindelsen med Telefunken-apparatur fra Sørvågen til Røst åpnes - Nord-Europas første sivile radiotelegraf (gnisttelegraf). Italienerne fikk sin året før, men Sørvågen kom i alle fall som nummer to på verdensstatistikken.

Masta på Røst 1906.

1908 Norges første skips-radio

I 1906 og 1907 satset "telegrafens" betjening på Sørvågen alt for å yte den tyske keiser Wilhelms skip "Hohenzollern" den beste service, men forgjeves. Sørvågen oppnådde ikke kontakt med keiseren. Dette var en skam for det unge Norge. Men, den 1. juli 1908 fikk de omsider kontakt. Vi kan nok takke keiseren for at telegrafen på Sørvågen ble åpnet for kontakt med skip i sjøen, som den første i sitt slag i Norge.

Keiser Wilhelm II

1928 Norges første trådløse telefon

Televerket skaffet seg de første apparater for trådløs telefoni (radiotelefoni) i 1919. Linjetelefonen fikk nå en konkurrent - slik linjetelegrafen hadde fått da radiotelegrafen (trådløs telegraf) kom.

Norges første radiotelefonistasjon ble også lagt i tilknytning til Sørvågen radio. Lofotodden radiotelefonistasjon på Hell korresponderte med Sørvågen fra 1928. Noen få år etter fikk Værøy liknende samband med Sørvågen.

Folket på Hell 1937

Hell telefonistasjon, ca 1938. (Malt av F. M. Olsen)